שורך נרבע. ואסור להקרבה. אבל לסוקלו תרי בעינן דאמר מר (ב"ק דף מד.) כמיתת הבעלים כך מיתת השור: **ופגיעת פוגה.** לענין פסולי קרבן בזבחים ובבכורות: **ולריכה.** לאשמועינן בכולהו דשתיקתו הולאה היא: **חזי ליה בימי טומאתו.** ולא איכפת ליה ולאו הולאה היא ומותרים לטהורים: **ואו לגבי מזבח קיימי.** ולא איכפת ליה להכחישו והולאה מיהא לא הויא ומותר להקרבה לריכא: **אשתו זינתה בעד אחד.** כלומר אמר לו עד אחד אשתך זינתה והוא שותק מהו [1] ליאסר העד עליו: **ולא הוה אתי.** ההוא סמיא לעת הקבוע לו לפני שמואל: **אדר.** שמואל שליח בתריה שימהרנו לבא: **מאי ואו אי מהימן לך.** המי עד כשאר עד אחד לידעת ביה שאינו מפסולי עדות דלאו גזלנא הוא: **אפקה.** הוציא ולא הכחישתו: **ינאי המלך.** מן הכהנים של חשמונאים הוה: **לוחיים.** שם מדינה שבמדבר: **מלוחים.** ירקות הם ושמן קקולי בלשון ארמי כמו הקוטפים מלוח עלי שיח (איוב ל):

כשהיו עסוקים בבנין. בית שני שבאו מן הגולה והיו עייפים והיו מוציאין הוצאות במלאכה אף אנו נאכל מלוחין להיות זכר לעוני אבותינו ולהודות לפני הקדוש ב"ה שהצילנו והעשירנו: **לבן של פרושים עליך.** שונאיך הם ואין שמחים בהצלחתך: **ומה לעשה.** לידע שכן הוא: **הקש להם בציץ שבין עייניך.** תן ליץ הקדש על מצחך ויעמדו על רגליהם לפי שהשש כתוב בו והשם יגלו [2] את לבם. ואע"ג דאאו שעת עבודה כדאמר בפ"ב (לעיל נד.) בגדי כהונה ניתנו ליהנות בהם: **שהיו אומרים אאו נשבית מן המודיעים.** לכך מיחו בו שהיו הפרושים אומרים עליו אאו נשבית במודיעים כרך של בית חשמונאי היה ובזויה פסולה לכהונה ונשאה אביו ונמצא חלל: **ויבדלו חכמי ישראל בזעם.** שכעס המלך עליהם: **כך הוא דינו.** לסבול חרפתו: **וכך הוא דינך.** בתמיה שאא תנקם מהם: **רומסם.** הרגם: **מה שהא עליה.** שאא תשתכח אמר ליה הרי ס"ת כרוכה ומונחת ובתוכה [3] המצות ואא ישתכחו: [4] **וסולן הרעה.** [5] לשון וילן ליץ ויגמול שקדים (במדבר יז). ל"א בערה לשון ונגליס (יחזקאל א) כגילוח המגעיר גחלת [6]: **שמעון בן שטח.** אחי אשתו היה [7] והתביאתו [8]: **היכי דמי.** ויבוקש הדבר ואא נמצא דמשמע שהחזיקוהו בחזקת כשרות: **סמוך אהני.** דאמרי אשתבאי והיכי קאמר ואא מצאו. ואי אמרת אוקי תרי לבהדי תרי ואוקי איתתא אחזקתה ה"מ [9] אי היא קמן והיתה בתה אבא לב"ד להתירה אבל בנה זה הנדון אין לו חזקה דכשרות שהרי מעידים על תחילת לידתו בפסול: **אאו נאו בעד אחד.** העיד על השביעה ובאו שניס והכחישוהו: **דרב אחא בר מניומי.** בעלמא: **שפחה הכניסו תחתיה.** הכניסו להם שפחה וסבורים שהיא זאת וגנבוה מהם לאחר שנשבית עד שאא נתיחדה בלא עדים הילכך אין כאן הכחשת עדים:

מגא

מנסך יין בא ואתאן האיסור בהא ודאי יש לחוש לדבריו ולבדוק כדאמר לקמן (עמוד ב) גבי בעל מוס דאמר ליה שאא ואחוי וכשאדם עושה חבירו שליח לשמור יינו או להביא מן המרתף נאמן [10] [11] דהיינו בידו ומהימן עליה כבי תרי כשסומך עליו והא דבעינן שותק היינו דוקא דאא עשאו שליח:

אמר אביי היא היא. [12] תימה והא [13] אמרת המקדש בעד א' אין חוששין לקידושיו דאין דבר שבערוה פחות משנים וי"ל דהתם אפשר כיון דאא קדשה בפני עדים המעות מתנה אבל הכא הביאה אוסרת בין בעדים בין שאא בעדים ואין אנו צריכין אאא שידע הבעל האמת מיהו קשה דמשמע הכא עד אחד נאמן ובמסכת סוטה (דף ג:) משמע דאין האשה נאסרת על בעלה אאא על עסקי קינוי וסתירה [14] משמע דבעינן עדים ויש לומר דהתם מיירי [15] באינו שותק [16] אבל בשותק בעד אחד מהימן [17] [18]:

רבא אמר כו'. וא"ת כיון דשותק ושתיקה כהודאה דמיא [19] למה לא תאסר עליו וכי לא יוכל לעשותה עליו חתיכה דאיסורא וי"ל דקסבר רבא דטעמא דשותק מהימן לאו משום דשתיקה כהודאה דמיא אאא משום דאיכא רגלים לדבר מהימני ליה [20] וכיון שאין האיסור מכח עדות הבעל אאא מכח עדות העד לא מהימני' ליה דעד אחד אינו נאמן בדבר שבערוה:

הקש להם בציץ שבין עיניך. פירש בקונטרס ואע"ג דאאו שעת עבודה היא הא אמרינן לעיל (דף נד.) דבגדי כהונה ניתנו ליהנות בהן וקשה דאדרבה משמע מהתם דמיד שהיו יכולין להפשיטן שהיו זקוקין להפשיטן מדקאמר לא ניתנה תורה למלאכי השרת משמע דאאו לצורך אסירא [21] ומפרש רבינו תם דדוקא אין משום דכתיב בו (שמות כח) והיה על מצחו תמיד משמע דמותר שאא בשעת עבודה [22] אבל בשאר בגדים לא ויאאי היה כהן מזרע בית חשמונאי:

מאי חזית דסמכת אהני סמוך אהני. דאיסתבאי והיכי קאמר גמרא ואא נמצא הקשה בקונטר' אדרבה אוקי תרי בהדי תרי ואוקי אס יאאי בחזקת כשרות כדאמרינן גבי כהן בפרק [האשה שנתארמלה] (כתובות דף כו:) ותירץ ה"מ אי הואי איכי קמן והיתה בתה לב"ד להתירה דהתם אית לה חזקה דכשרות אבל בנה זה הנדון לפנינו אין לו חזקת כשרות שהרי מעידים על תחילת לידתו בפסול שאמרים שאמו נשבית קודם שנולד וא"ת מ"מ תיהני ליה חזקה דאימיה שהיתה בחזקת כשרות דהא אמרינן בפרק קמא דכתובות (דף יג.) לדברי המכשיר בה מכשיר בבתה [23] וי"ל דאא [24] אמר אוקי תרי בהדי תרי אאא בתרומה דרבנן ותרי ותרי ספיקא דרבנן ובהא לא האמינו אבל ביוחסין דאיכא איסורא דאורייתא האמינו ואסורה היא מדרבנן [25]:

אמר

[1] שורך נרבע והלה שותק נאמן ותנא תונא [2] ובשנעבדה בו עבירה ושהמית על פי עד אחד או ע"פ הבעלים [3] נאמן האי ע"פ עד אחד היכי דמי אי דקא מודו בעלים היינו ע"פ הבעלים אלא לאו דשתיק וצריכא דאי אשמעינן הך קמייתא אי לאו דקים ליה בנפשיה [4] דעבד חולין בעזרה לא הוה מייתי אבל נטמאו טהרותיך מימר אמרינן האי דשתיק דסבר חזי ליה בימי טומאתו ואי אשמעינן הא משום דקא מפסיד ליה בימי טהרתו אבל שורו נרבע מימר אמר [5] כל השוורים לאו לגבי מזבח קיימי צריכא איבעיא להו אשתו זינתה בעד אחד ושותק מהו [6] אמר אביי נאמן רבא אמר [7] אינו נאמן הוי דבר שבערוה ואין דבר [8] שבערוה פחות משנים אמר אביי מנא אמינא לה דההוא סמיא דהוה מסדר מתנייתא קמיה דמר שמואל יומא חד נגה ליה ולא הוה קאתי שדר שליחא אבתריה אדאזיל שליח בחדא אורחא אתא איהו בחדא כי אתא שליח אמר אשתו זינתה אתא לקמיה דמר שמואל א"ל אי מהימן לך זיל אפקה ואי לא לא תפיק מאי לאו אי מהימן עלך דלאו גזלנא הוא ורבא [9] אי מהימן לך כבי תרי זיל אפקה ואי לא לא תפקה ואמר אביי מנא אמינא לה דתניא מעשה בינאי המלך שהלך לכוחלית שבמדבר וכיבש שם ששים כרכים ובחזרתו היה שמח שמחה גדולה וקרא לכל חכמי ישראל אמר להם אבותינו היו אוכלים מלוחים בזמן שהיו עסוקים בבנין בית המקדש אף אנו נאכל מלוחים זכר לאבותינו והעלו מלוחים על שולחנות של זהב ואכלו והיה שם אחד איש ליץ לב רע ובליעל ואלעזר בן פועירה שמו ויאמר אלעזר בן פועירה לינאי המלך ינאי המלך לבם של פרושים עליך ומה אעשה הקם להם בציץ שבין עיניך הקים להם בציץ שבין עיניו היה שם זקן אחד ויהודה בן גדידיה שמו ויאמר יהודה בן גדידיה לינאי המלך ינאי המלך רב לך כתר מלכות הנח כתר כהונה לזרעו של אהרן שהיו אומרים אמו נשבית במודיעים ויבוקש הדבר ולא נמצא ויבדלו חכמי ישראל בזעם ויאמר אלעזר בן פועירה לינאי המלך ינאי המלך הדיוט שבישראל כך הוא דינו ואתה מלך וכהן גדול כך הוא דינך ומה אעשה אם אתה שומע לעצתי רומסם ותורה מה תהא עליה הרי כרוכה ומונחת בקרן זוית כל הרוצה ללמוד יבוא וילמוד אמר [10] רב נחמן בר יצחק מיד נזרקה בו [11] אפיקורסות דהוה ליה למימר תינח תורה שבכתב תורה שבעל פה מאי מיד ותוצץ הרעה על ידי אלעזר בן פועירה [12] ויהרגו כל חכמי ישראל והיה העולם משתומם עד שבא שמעון בן שטח והחזיר את התורה ליושנה היכי דמי אילימא דבי תרי אמרי אישתבאי ובי תרי אמרי לא אישתבאי מאי חזית דסמכת אהני סמוך אהני אלא בעד אחד וטעמא דקא מכחשי ליה בי תרי הא לאו הכי מהימן ורבא לעולם תרי ותרי [13] וכדאמר רב אחא בר [14] רב מניומי בעדי הזמה הכא נמי בעדי הזמה ואיבעית אימא כדרבי יצחק דאמר רבי יצחק שפחה הכניסו תחתיה אמר רבא מנא

מוסף רש"י

ושנעבדה בו עבירה. שנרבע, ושהמית. אדם, על פי עד אחד. שאין אאא עד אחד ברציחה וכגניבה, או על פי הבעלים. שאין שם עד אאא בעליה אמרו, דאי הוו ב' עדים בדבר הוי בסקילה, ואפילו בהגאה מיתסר (בכורות מא. וכעי"ז זבחים עא.). **הכא נמי בעדי הזמה.** שהאתרונים הזימו את הראשונים ואמרו עמנו ראיתם, דלתמנאן היומניהו כדכתיב (דברים יט) ולרשו השופטים היטב והנה עד שקר, ומוקמינן ליה בעמנו הייתם במסכת מכות (יבמות צד.).

מוסף תוספות

א. אפי' אם בעל היין מכחישו כיון שהוא עדיין שומר הוי שפיר בידו. מרדכי. ב. לפנינו: אמר אביי נאמן. ג. הא בהדיא דרשינן בריש סוטה דעד אחד לא מהימן אשומאה בלא קינוי וסתירה דאתיא דבר דבר ממקום. תוס' הרא"ש. ועי' מהרש"א. ד. שם בנ"א: מוקי לה אביי. ה. במכחישו או באומר איני יודע. תוס' הרא"ש. ו. ורבא מוקי לה בדשתק נמי. שם. ז. דהא רבא מודה בכולהו דשתיקה כהודאה ומ"ש הכא דהא מודה שזינתה. תוס' הרא"ש. ח. דשתיקתו לא עבדא ליה הודאה גמורה אלא דאמרי' שראה רגלים לדבר שהוא כדברי העד ולפיכך שתק הילכך ע"י רגלים לדבר ועדות העד הוא דאסרינן בשאר איסורים ולענין אכילת חלב נמי מביא קרבן אבל לדבר שבערוה לא אסרינן ברגלים לדבר כי האי דלא האמינה תורה ע"א באיסור ערוה אלא בקינא לה ונסתרה תחילה דאיכא רגלים לדבר טובא וכו'. שם. ט. דאפי' בעודה אסור לכתחילה לולבשן שלא לצורך עבודה. תוס' יומא סט. י. אע"ג דאצטריך תמיד שלא יסיח דעתו ממנו [יומא ז:] מ"מ אין מקרא יוצא מידי פשוטו. תוס' הרא"ש. כ. ואפי' מאן דפסול בבתה היינו משום דמעלה עשו גבי זנות. תוס' כתובות כו: ד"ה אלן. ל. דהכא נמי מן הדין הוה מוקמינן ליה לינאי בחזקת כשרות אבל קיי"ל דתרי ותרי ספיקא דרבנן. תוס' הרא"ש.

גליון הש"ס

תוס' ד"ה הקם וכו' ומפרש ר"ת. עי' יומא סט ע"א תד"ה בגדי כהונה:

תוס' ר"י הזקן

בעד אחד. שאמר לו אני מאמינך אע"פ שאינו יכול לידע דודאי (מותר) [אסור] בה. היא היא. כמו הני דלעיל ואסורה. נגה. איחר. דלאו גזלנא. דנאמן כשאר עד אחד. אלמא אפילו בעד אחד הואיל ושתק אסורה. כבי תרי. אפקה ותן לה כתובתה ולצאת ידי שמים קאמר. ומסתברא שאע"פ שהיא מכחישתו אי מהימן ליה כבי תרי אם בא לצאת ידי שמים חייב להוציאה פירוש לצאת מידי ספק, דאע"ג דמאמין בדבריו לאו מילתא ברירא היא לגביה דהא ליכא תרי סהדי אלא חד סהדא וחד סהדא הכא לאו כלום הוא. אלא דהואיל ומהימן ליה הויא לה הך אתתא לגביה כחתיכה ספק של חלב או של שומן כל היכא דמהימן ליה. ולשון הר"ם פי"ח דאיסורי ביאה ה"ז יוציא כדי לצאת מידי ספק. ע"כ. איכא מ"ד דהואיל ומשום שסומך דעתו בדבריו הויא לה הך אתתא לגביה כחתיכה ספק של חלב או של שומן, אי בתר הכי נתפכה דעתו ולא מהימן ליה אפילו לא נתן אמתלא וטעם מפני מה אינו מאמינו עתה אפילו הכי הואיל ואינו מאמינו עתה אם לא גרשה לא יגרשנה ושריא ליה, דהשתא איתברר ליה דלאו חתיכה דאיסורא היא לגביה, כי היכי דחתיכה דאיסורא ספק חלב ספק שומן דאסירא ליה מספק אי בתר הכי אתברר ליה דהויא שומן ודאי שריא ליה מכי אתברר ליה היתורא. ואיכא מ"ד דהואיל ומהימן ליה הוי ספק שאינו מתברר אע"פ שיהפך דעתו דלא מהימן ליה. ומסתברא דהא דאמרינן דהיכא דשויא אנפשיה חתיכא דאיסורא שאסור, ה"מ היכא דליכא סהדי אבל איכא סהדי דליכא איסורא מותר. של פרושים. של חכמי ישראל כלומר אינם שמחים בשמחתך. ומה אעשה. לידע אם כן הוא. הקם. תן ציץ הקדש על מצחך שיעמדו על רגליהם לפי שהשש כתוב בו והם יגלו לבן שאומרים (לכך מיחה בו) [למחות בך מהיות כהן], ובגדי כהונה ניתנו ליהנות שלא בשעת עבודה. שהיו אומרים. עליו שלא היה כהן. שנשבית אמו בהר המודיעים. כרך של חשמונאי ונשאה אביו ושבויה פסולה לכהונה ונמצא שהוא חלל. היכי דמי. דקאמר דלא נמצא והחזיקוהו בכשרות. סמוך אהני. פיר"ש ואי אמרת אוקים תרי להדי תרי ואוקים אתתא אחזקה, ה"מ אי איתא קמן והיתה באה לב"ד להתירה שאומרת לא נשביתי להתירה, אבל זה הנידון לפנינו אין לו חזקה דכשרות, שהרי מעידין על תחלת לידתו בפסול. ע"כ. ובפ' האשה שנתארמלה ביארנו האמת. בעד אחד. שהעיד שנשבית ושנים הכחישוהו. הזמה. שהזימו העדים דאמרו ביום שאתם מעידים הייתם עמנו במקום פלוני וגזירת הכתוב היא שהאחרונים נאמנים. שפחה. היינו עמה כל זמן [שהייתה שמה] ויחדנו להם שפחה תחתיה והיוונים* סבורים שהיא זו, ונאמנים דליכא הכחשה.

*בכת"י: והיום. ואולי צ"ל והיו, או והיו הם.

צ א ב מיי' פ"ד מהל' איסורי מזבח הל' כ:

צא ג מיי' פכ"ד מהל' אישות הל' יח סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סימן קנח סעיף ט:

צב ד מיי' שם הלכה יז סמג שם טוש"ע אה"ע סימן קטו סעיף ז וסימן קנח סעיף ט:

אמר רבי טרפון משל לעומד ומקריב על גבי המזבח. וא"ת מאי משל הוא זה הרי במשל אפי' נודע שפסול היה בשעת עבודה אפ"ה עבודתו כשרה[א] כדמוכח בסמוך מקרא וכי האי גוונא גבי מקוה אם נמצא שמדידתו היתה תחלה בטעות טהרותיו טמאות למפרע אפילו לר' טרפון[ב] ואור"י דבתרתי פליגי פליגי בטהרות שנעשו על גביו למפרע מר אזיל בתר חזקה דמקוה ומר אזיל בתר חזקה דאדם ובשלא נודע חסרון המקוה למפרע [ופליגי נמי בטמא שטבל במקוה ולאחר זמן נודע שהיה חסר באותה שעה שטהרותיו טהורות למפרע ואהא מייתי המשל] ופליגי נמי במקוה שטבל בה כהן ועבד עבודה ובאו עדים והעידו שהיה המקוה חסר קודם הטבילה רבי טרפון אומר כשירה העבודה מידי דהוה אבן גרושה ובן חלוצה ואהא קאי המשל[ג]:

שלח ואחרו. תרגום של והפשיט ושלח (ויקרא א) מכאן יש להוכיח דכל דבר שיכול להתברר עד א' נאמן עליו ואפילו עד א' מכחישו: **ולזרעו אחריו בין זרע כשר בין זרע פסול.** ובריש מכילתין (דף ד.) אמר וזרע אין לה אין לי אלא זרע כשר זרע פסול מנין ת"ל וכו' משמע דלשון זרע לא משתמע אלא כשר וי"ל דשאני הכא דזרעו מיותר דהוה מצי למיכתב ולבניו שהרי בנות לא שייך ברית כהונה ולכך דרשינן מיניה אפילו זרע פסול אבל התם אינו מיותר שהרי התם יש[ו] לו בת כמו בן:

כל מקום שיש קידושין ויש כו' וכל מקום שאין קידושין[ז] ואיזה זה זה הבא על אחת מכל העריות שבתורה. גרסה לר"י דהך סתמא אתיא כרבי שמעון התימני דאמר בסוף פ' החולץ (יבמות מט.) יש ממזר מחייבי כריתות ולא מחייבי לאוין וכה"ג קאמר הכא[ד] ועוד גרסה לר"י דהלכה כי הך סתמא אע"ג דאיכא סתמא אחרינא ביבמות (דף לב.) כר' עקיבא מ"מ הך סתמא עיקר משום דמתניא גבי הילכתא פסיקתא דקידושין[ה] ועוד דמלינו בהרבה מקומות כי האי סתמא כדקתני[ו] התם (יבמות דף יד:) פשיטא בני חייבי לאוין כשרים הוי ממזר אלא מחייבי כריתות[ז]: מתני'

מנא אמינא לה דתנן[ח] אמר ר' שמעון מעשה במגורה של דסקים ביבנה שהיתה עומדת בחזקת שלימה[ט] ומדדו ונמצאת חסירה כל טהרות שנעשו על גבה[י] היה ר' טרפון מטהר ור' עקיבא אמטמא אמר רבי טרפון מקוה זה בחזקת שלם[כ] הוא עומד מספק אתה בא לחסרו אל תחסרנו מספק אמר רבי עקיבא אדם זה בחזקת טמא הוא עומד מספק אתה בא לטהרו אל תטהרנו מספק אמר רבי טרפון משל לעומד[ל] ומקריב על גבי המזבח ונודע שהוא בן גרושה או בן חלוצה [מ]שעבודתו כשירה אמר רבי עקיבא משל לעומד ומקריב ע"ג המזבח ונודע שהוא בעל מום [נ]שעבודתו פסולה אמר רבי טרפון אתה דימיתו לבעל מום ואני דמיתיו לבן גרושה או לבן חלוצה נראה למי דומה אי דומה לבן גרושה ולבן חלוצה נדוננו כבן גרושה או כבן חלוצה אם דומה לבעל מום נדוננו כבעל מום התחיל רבי עקיבא לדון מקוה פסולו ביחיד ובעל מום פסולו ביחיד ואל יוכיח בן גרושה ובן חלוצה שפסולו בשנים דבר אחר מקוה פסולו בגופו[ס] בעל מום פסולו בגופו ואל יוכיח בן גרושה ובן חלוצה שפסולו מאחרים אמר ליה ר' טרפון עקיבא[ע] כל הפורש ממך כפורש מן החיים האי בעל מום שפסולו ביחיד היכי דמי אי דקא מכחיש ליה מי מהימן אלא דשתיק ודכותיה גבי בן גרושה ובן חלוצה דשתיק וקתני מקוה פסולו ביחיד ובעל מום פסולו ביחיד ואל יוכיח בן גרושה ובן חלוצה שפסולו בשנים ואביי אמר לעולם דקא מכחיש ליה ודקאמרת אמאי מהימן דאמר ליה שלח אחוי והיינו דקתני מקוה פסולו בגופו ובעל מום פסולו בגופו ואל יוכיח בן גרושה ובן חלוצה שפסולו מאחרים ובן גרושה ובן חלוצה דעבודתו כשירה מנלן אמר רב יהודה אמר שמואל דאמר קרא [1]והיתה לו ולזרעו אחריו בין זרע כשר ובין זרע פסול אבוה דשמואל אמר [פ]מהכא [2]ברך ה' חילו ופועל ידיו תרצה אפילו חולין שבו תרצה רבי ינאי אמר מהכא [3]ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם [צ]וכי תעלה על דעתך שאדם הולך אצל כהן שלא היה בימיו אלא זה [ק]כשר ונתחלל בעל מום דעבודתו פסולה מנלן אמר רב יהודה אמר שמואל דאמר קרא [4]לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום [ר]כשהוא שלם ולא כשהוא חסר והא שלום כתיב אמר רב נחמן[ש] וי"ו דשלום קטיעה היא: **מתני'** [ת]כל מקום שיש קידושין ואין עבירה הולד הולך אחר הזכר ואיזה זו זו כהנת לויה וישראלית שנשאו לכהן לוי וישראל [א]וכל מקום שיש קידושין ויש עבירה הולד הולך אחר הפגום ואיזה זו זו אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לממזר ולנתין וכל מי שאין לה עליו קידושין אבל יש לה על אחרים קידושין הולד ממזר ואיזה זה [ב]זה הבא על אחת מכל העריות שבתורה [ג]וכל מי שאין לה לא עליו ולא על אחרים קידושין הולד כמותה ואיזה זה זה ולד שפחה ונכרית: **גמ'** כל מקום שיש קידושין אמר ליה רבי [ד]שמעון לרבי יוחנן כללא הוא דכל מקום שיש קידושין ואין עבירה הולד הולך אחר הזכר הרי

גר

מגא אמינא לה. דאין עד אחד נאמן בדבר ערוה לפסול ואפילו אין לו מכחיש: **מגורה.** מגורת מים כמין בריכות מים דכתמר בבבא בתרא (דף סז.) לא מכר את המגורות של מים: **של דיסקים.** שם אדם או שם מקום שבינה: **בחזקת שלימה.** ארבעים סאה: **היה רבי טרפון מטהר.** דאמר השתא הוא דחסר ובשעה שטבלו בה אדם וכלים שלימה היתה: **מטמא.** דלא ידעינן מאימת חסרה ונמצא שאינה טבילה: **שעבודתו.** שעבד כבר כשירה. לקמן יליף לה: **בעל מום שעבודתו.** שעבד כבר פסולה ואפילו היה שוגג. לקמן יליף לה: **מקוה פסולו ביחיד.** בא אחד ואומר אני מדדתיו ונמצא חסר נאמן באיסורין: **ובעל מום פסולו ביחיד.** בא אחד ואמר בעל מום הוא נאמן ולקמן מפרש לה: **מאחרים.** מחמת אמו: **שלח אחוי.** אם אינך בעל מום הפשט בגדיך ונראה והיינו דקתני בעל מום פסולו בגופו שנוכל לברר הדבריס וכן מקוה חסרונו לפניו: **והיתה לו ולזרעו אחריו וגו' בין זרע פסול.** אחל. ולכתחילה לא קאמר דהא מחולל קרייה רחמנא שנתחלל מקדושת כהן: **חולין שבו.** אחלין שבו אחלין שבשבט לוי דקרא בשבט לוי כתיב: **ובעל מום דעבודתו פסולה מנלן.** אם עבד בשוגג דאילו במזיד כתיב (ויקרא כא) אך אל הפרוכת לא יבא וגו' ולא יחלל את מקדשי אלא עבד בלא ידיעה מנלן דלא מכשרינן ליה מהאי קרא דוהיתה לו ולזרעו אחריו: **הנני נותן לו.** לעיל מוהיתה לו כתיב אלמא בשלימים הוא דאכשר: **מתני' כל מקום שיש קידושין ואין עבירה.** שהקידושין תופסין בה ואין עבירה בנשואין שלא אסרתה תורה עליו: **כהנת לויה וישראלית וכו'.** לוי שנשא כהנת או ישראלית בנה לוי וכהן שנשא לויה וישראלית בנה כהן (ולוי) ישראל שנשא כהנת או לויה הולד ישראל. [ה]למשפחותם לבית אבותם כתיב [ו]: **אלמנה לכ"ג.** יש קידושין ויש עבירה דקסבר קידושין תופסין בחייבי לאוין[ז]: **אחר הפגום שבשניהם.** [ח]שנולד מפסולי כהונה הולד [ט]פסול וכן בן ממזרת לישראל ממזר וכן בן ממזר מישראלית ממזר וכן בת נתינה לישראל נתין ובן נתין מכשרה נתין: **מכל עריות שבתורה.** של חייבי כריתות: **הולד ממזר.** בגמרא[י] מפרש לה: **הולד למופה.** ולד נכרית נכרי ואם גיירוהו הוי גר כשר ואינו ממזר: **ולד שפחה.** עבד [כ]שחררו בעליו כשר ומותר בישראלית: גמ'

עין משפט נר מצוה

צג א מיי' פרק י מהל' מקוואות הל' ו טור ש"ע י"ד סי' רל סעי' עח:
צד ב מיי' פ"ו מהלכות ביאת מקדש הל' י:
צה ג מיי' שם הל' ח:
צו ד מיי' שם הלכה י:
צז ה מיי' פי"ט מהל' איסורי ביאה הל' טו טוש"ע אה"ע סי' ח סעיף ג ב ג:
צח ו מיי' שם פט"ו הלכה ב טוש"ע שם סעיף ד:
צט ז מיי' שם הל' ג טוש"ע שם סימן ד סעיף יג:
ק ח מיי' שם הל' ד טוש"ע שם סימן ח סעיף ה:

תורה אור השלם

1. וְהָיְתָה לּוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֻנַּת עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קִנֵּא לֵאלֹהָיו וַיְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
במדבר כה יג
2. בָּרֵךְ יְיָ חֵילוֹ וּפֹעַל יָדָיו תִּרְצֶה מְחַץ מָתְנַיִם קָמָיו וּמְשַׂנְאָיו מִן יְקוּמוּן:
דברים לג יא
3. וּבָאתָ אֶל הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הָהֵם וְאָמַרְתָּ אֵלָיו הִגַּדְתִּי הַיּוֹם לְיְיָ אֱלֹהֶיךָ כִּי בָאתִי אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְיָ לַאֲבֹתֵינוּ לָתֶת לָנוּ:
דברים כו ג
4. לָכֵן אֱמֹר הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם:
במדבר כה יב

מוסף תוספות

א. כיון שלא נודע לו פסולו באותה שעה. תוס' הרא"ש. ב. כדתני בהדיא מקוה זה בחזקת שלם היה עומד. שם. ג. ומשל דר"ט לקרבנות ואודיי לי מיהת בקרבנות קאמר, ואמר ר"ע לא. רשב"ם. ד. דאילו לר"ע אפילו מחייבי לאוין הוי ממזר. ריטב"ם. ה. דכהאי גוונא קרי להכתא פסיקתא בב"ק [קב.]. תוס' יומות מט. ד"ה שמעון.

תוס' ר"י הזקן

מגורה. מגורת מים כמין בריכה. של דיוסקום. שם אדם. מטהר. דאמר השתא הוא דחסר וכשטבלו בו היה שלם. מטמא. דלא ידעינן מאימת חסר ונמצא שאין טבילה. ביחיד. בא אחד ואמר מדדתיו ונמצא חסר נאמן דעד אחד נאמן באיסורים. ביחיד. בא אחד ואמר בעל מום הוא נאמן. שלח אחוי. אם אינך בעל מום הפשט בגדיך ונראה. **מתני'.** שיש קדושין. שקדושין תופסין בה. ואין עבירה. בנישואיה שלא אסרה תורה. ויש עבירה. כגון חייבי לאוין.

מסורת הש"ס

ח) בתוספתא דמקוואות פ"ח ה"ח ועי' בפי' רבינו שמשון בפ"ב משנה ב, ט) [בכמ"י: המדדוה. ונראה דכל"ל], ג) [בכמ"י נוסף: למפרע. וכ"ה בכמה רשומים], ד) [בכמ"י: היה, וכן בהמשך בדברי ר"ע], ה) תרומות פ"ח מ"ג (תוספתא דתרומות פרק ח) [פסחים עב: מכות יא:], ו) [בכמ"י: ובעל, ונראה דכל"ל], ז) [זבחים יג.], ח) פסחים עב: מכות יב., ט) כ"ה כה: ע"ש סנהדרין כח: ע"ש], י) [בכמ"י נוסף: שהיה], כ) מיר מג.; ל) [בכמ"י ובילקו"ש רש פנחס נוסף: בר יאחק], מ) תמורה ה.; נ) [ומכן שהוא ר"ש בן לקיש] [וכ"ה בכמ"י ובירושלמי], ס) [בדפו"ר ובר"ש רי"ף: למשפחותם], ע) [במדבר פ, ב. וע"ש ברש"י], פ) [נקמן סח ע"ב], צ) [בדפו"ר ובר"ש רי"ף: הגולן], ק) [ברש"י רי"ף: הולד מלגן], ר) [נקמן סז ע"ב. ובדפו"י בגמ' ליף לה], ש) [בדפו"ר שחברו, וכל"ל. ויש ליתן פסיק אחר עבדן], ת) ת"ר, א) [בדפו"ר לי, ונראה דכל"ל], ב) [ונראה דיש לוסיף וכו'], ג) [ל"ל כדקתמר. רש"ש. וכע"ז במוה"ל], ד) [ביבמות יד ע"א ולקמן עב ע"ב ועיין רש"ש], ה) [וע"ע תוס' יבמות מט. ד"ה שמעון],

מוסף רש"י

ונודע שהוא בן גרושה. כהן חלל זר גמור הוא, דכתיב בכהן הנשא גרושה (ויקרא כא) לא יחלל זרעו, שמתלגו מדין כהונה (פסחים עב:). **ברך ה' חילו.** בכהניס כתיב, ישימו קטורה באפך וגו' ושמיך ליה בכך ה' חילו, תלגיס שבו (פסחים עב:). **כל מקום** שיש קידושין. כל מקום שהקידושין תופסין, ויש עבירה. בגאונו קידושין (תמורה ה:).